

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет права, публічного
управління та національної безпеки

Кафедра економічної теорії,
інтелектуальної власності та
публічного управління

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

НИЖНИК НАТАЛІЯ МИКОЛАЇВНА

УДК 336.13

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
Публічні закупівлі, як механізм державного регулювання
281 «Публічне управління та адміністрування»

Подається на здобуття освітнього ступеня «Магістр»

кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Нижник Н.М.

Керівник роботи

Іванюк Ольга Володимирівна
кандидат економічних наук,
доцент

Житомир-2022

Висновок кафедри правознавства за результатами попереднього захисту:
до захисту допущено

Протокол засідання кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління _____

Завідувач кафедри правознавства

к.е.н., доцент

(підпис)

В.П.Якобук

«__» _____ 2022 р.

Результати захисту випускної кваліфікаційної роботи

Здобувачка вищої освіти Нижник Наталія Миколаївна захистила кваліфікаційну роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____

за шкалою ECTS _____

за національною шкалою _____

Секретар ЕК

(підпис)

_____.

АНОТАЦІЯ

Нижник Н.М. Публічні закупівлі, як механізм державного регулювання. – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». – Поліський національний університет, Житомир, 2022.

У кваліфікаційній роботі проаналізовано та розкрито зміст поняття «публічні закупівлі», а також норми чинного законодавства та розглянуто основні характеристики електронної системи закупівель Prozorro. Також досліджено ефективність реалізованих механізмів здійснення процедур закупівель, у тому числі на предмет їх відповідності вимогам законодавства, та виявлено проблемні питання функціонування системи закупівель, що впливають на ступінь ефективності та прозорості здійснення закупівельного процесу.

Ключові слова: авторизований електронний майданчик, веб-портал закупівель, електронна система закупівель, електронний уряд, моніторинг закупівель, публічні закупівлі.

SUMMARY

Nizhnik N.M. Public procurement as a mechanism of state regulation. - Qualification work on the rights of the manuscript.

Qualification work for a master's degree in specialty 281 "Public Administration". - Polissya National University, Zhytomyr, 2022.

In the qualification work the content of the concept of "public procurement" is analyzed and revealed, as well as the norms of the current legislation and the main characteristics of the electronic procurement system Prozorro are considered. The efficiency of the implemented mechanisms of procurement procedures, including their compliance with the requirements of the legislation, was also studied, and problematic issues of the procurement system functioning, which affect the degree of efficiency and transparency of the procurement process, were identified.

Keywords: authorized e-platform, web procurement portal, e-government e-procurement system, procurement monitoring, public procurement.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ	8
1.1.Теоретичні основи публічних закупівель в умовах інформаційного суспільства	8
1.2. Методологія здійснення публічних закупівель.....	10
1.3. Архітектура електронної системи публічних закупівель	12
Висновок до розділу 1.....	14
Розділ 2. АНАЛІЗ МЕХАНІЗМУ ПРОВЕДЕННЯ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ТОВАРІВ, РОБІТ І ПОСЛУГ	15
2.1.Нормативно-правові основи організації та проведення публічних закупівель	15
2.2.Механізм здійснення закупівлі на прикладі КНП «Обласний перинатальний центр» ЖОР.....	16
2.3.Порядок та умови укладання договорів при закупівлі товарів, робіт і послуг на прикладі КНП «Обласний перинатальний центр» ЖОР	20
Висновок до розділу 2.....	22
Розділ.3 ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В УКРАЇНІ	24
3.1.Основні порушення при здійсненні публічних закупівель.....	24
3.2.Напрями вдосконалення державного регулювання сфери публічних закупівель	28
3.3. Антикорупційна політика ДП "Медичні закупівлі.....	30
Висновок до розділу 3.....	32
ВИСНОВКИ.....	33
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	36

ВСТУП

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що інститут публічних закупівель є одним із головних складових економіки будь-якої держави, саме тому вітчизняне правове регулювання цієї сфери потребує значних змін та доповнень. В умовах сучасної економічної ситуації, що склалась в Україні, необхідно визначити роль і можливість вдосконалення механізму здійснення публічних закупівель. Крім того, необхідно проаналізувати стан законодавства на сьогоднішній день, а також запропонувати варіанти змін до чинних нормативно-правових актів з урахуванням європейського досвіду.

Одним з найперспективніших способів збалансування держаного бюджету в сучасних умовах ринкової економіки вважається інститут публічних закупівель. Саме за допомогою цього механізму держава має змогу забезпечувати свої потреби за єдиною системою. Аналізуючи те, що основою політики на сьогодні є економіка, стабільність щодо розвитку та певні механізми, які впливають економічному та раціональному використанню державних коштів, що визначає актуальність вибраної теми.

Теоретичною основою магістерської роботи є праці вітчизняних та зарубіжних вчених. Завдяки цьому дослідженню можна отримати загальне теоретичне уявлення про роль державних закупівель в світі: Батенко Л.П., Загорський В.С., Квача В.Ю. І Афанасьєва Р.В., Кулака Н.В., Науменко С.М., Нижній Т.В., Парафійник Н.І., Смиринський В.В., Ткаченко Н.Б., Уманціва Ю.М., Чукут С. і тощо. Об'єктами дослідження стали міжнародний та національний досвід електронних публічних закупівель: Акімова Л.М., Андрєєва О.М., Вареник В.М., Бугая Н.О., Бухтатого О.Є., Гальчинський Л.Ю.

Мета магістерської роботи полягає в дослідженні змісту та продуктивності контролю за публічними закупівлями за державні кошти враховуючи досвід інших країн та створення певних рекомендацій для органів влади щодо поліпшення системи у цій сфері визначена мета зумовила постановку та виконання таких завдань:

- розкрити поняття та основи публічних закупівель;

- розкрити методологію здійснення публічних закупівель;
- проаналізувати архітектуру електронної системи публічних закупівель;
- розкрити нормативно-правові основи організації та проведення публічних закупівель;
- проаналізувати механізм здійснення публічних закупівель на прикладі підприємства;
- розглянути порядок та умови укладання договорів при здійсненні закупівлі товарів, робіт чи послуг;
- ідентифікувати основні порушення при здійсненні закупівель ;
- підкреслити певні шляхи та виокремити поради щодо поліпшення сфери публічних закупівель.

Об'єктом дослідження даної магістерської роботи є суспільні відносини у сфері правового регулювання механізму публічних закупівель.

Предметом дослідження роботи є державне регулювання сфери публічних закупівель.

Методи дослідження. У дослідженні використовується комплекс загальнонаукових і спеціальних методів: теоретичне узагальнення, порівняння, аналіз і комплексні методи, що використовуються для пошуку та відбору наукових праць про державну закупівельну функцію інформаційного суспільства та подальшої їх систематизації для всебічного розгляду громадськості. Теоретико-методологічні основи закупівель, метод системного аналізу, що розкриває сутність нагляду за державними закупівлями та правового нагляду; методи порівняльного аналізу та екстраполяції міжнародного досвіду, інституційно-правового розвитку на реальність України, визначення переваг та недоліків системи державних електронних закупівель в Україні порівняно з відповідними зарубіжними практиками та визначення основних прогалин у законодавстві про державні закупівлі; Сучасні виклики на місцях, логічний метод узагальнення для формулювання висновків та рекомендацій щодо покращення державного нагляду за державними закупівлями.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що висновки та пропозиції роботи можуть бути використані при вдосконаленні чинного законодавства України про публічні закупівлі, при здійсненні дослідної діяльності для поглиблення знань про інститут публічних закупівель, а також мають прикладне значення щодо здійснення органами державної влади, органами місцевого самоврядування та підприємствами публічних закупівель товарів, робіт, послуг.

Апробація результатів дослідження. Окремі результати та висновки роботи, отримані в ході проведеного дослідження, апробовано:

- 1) Наукові читання – 2021: зб. наукових праць працівників, докторантів, аспірантів та молодих вчених ННІ економіки і агробізнесу Поліського національного університету. Житомир: Поліський національний університет, 2021. – 148 с.
- 2) Інструменти і практики публічного управління в контексті децентралізації: Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, 23 червня 2021 року. – Житомир : Поліський національний університет, 2021. – 535 с.
- 3) Механізми управління розвитком територій: зб. наукових праць у 2 ч. Ч. 1. Житомир: Поліський національний університет, 2021. 278 с.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, дев'яти підрозділів, висновків та списку використаних джерел (40 найменування). Загальний обсяг роботи становить 41 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

1.1. Теоретичні основи публічних закупівель в умовах інформаційного суспільства

На даний час в Україні проводиться реформування національної економіки з питань системи державних закупівель. Вони займають найбільшу частину державних витрат, які фінансуються за рахунок органів державної влади та місцевого самоврядування з метою постачання суспільних потреб та власної діяльності. Процедури пов'язані з державними закупівлями забезпечують суспільство товарами та послугами в тій кількості та належній якості вчасно та на прийнятних договірних відносинах.

Технологічний розвиток сучасного світу постійно пропонує нові інноваційні технічні рішення, які суттєво покращують різні сфери нашого життя, однією з них являється сферу публічного управління та адміністрування. Впровадження інноваційних рішень в публічне управління на основі використання інформаційно-комунікаційних технологій є проявом форми організації державного управління – електронного урядування. Термін «електронний уряд» (e-government) вперше було застосовано у 1997 році Національним науковим фондом США для виявлення процесу адміністративної реформи на основі ідеології нового державного менеджменту[1]. Покращення публічного управління за допомогою ІКТ, започаткувало появу терміна – «електронне урядування».

При зміні економіки до ринкового зразка економічних відносин, стає очевидно, що ринок не спроможний скоригувати зв'язки й продуктивно функціонувати без застосування конкретних заходів регулювань. У світовій практиці для вирішення цього питання використовують систему публічних закупівель, що регулюється певними нормативними рішеннями, які складаються з певної кількості об'єднаних інституцій, що діють в межах певного правового поля і посиляються в своїй діяльності на конкурентні та

неконкурентні закупівлі . Одним з напрямів організації системи державних закупівель є відповідність кращим міжнародним стандартам прозорості та підзвітності, забезпечення відкритості закупівельних процесів, з метою уникнення маніпуляцій, що і призвело до зміни класичних закупівель в електронні версії. Відповідно до статті 3[2] Закону публічні закупівлі повинні проводитися згідно принципів такі як: ретельна конкуренція між учасниками; максимальна економічність та ефективність; відкритість та прозорість на всіх етапах закупівель; недискримінація учасників; об'єктивна та справедлива оцінка тендерних пропозицій; запобігання корупції та зловживанням [2]. На сьогодні у світі немає чітко сформованого визначення поняття «державні/публічні закупівлі». Отже, відкриті торги – це певний вид онлайн-торгів, брати участь у якому можуть будь-які компанії, при якому замовник або організатор закупівлі створює всі умови необхідні для конкуренції між постачальниками з метою стати переможцем щодо придбання необхідних товарів, робіт, послуг. С. Науменко у свої працях ототожнює поняття тендер та торги та визначає це як здійснення конкурентного відбору учасників з метою визначення переможця тендеру (торгів) згідно з процедурами (крім процедури закупівлі в одного постачальника) або оголошення покупцем (замовником) конкурсу для продавців (постачальників) із заздалегідь визначеними характеристиками [3].

Під тендерними торгами розуміється узгоджений конкурентний хід між рекомендаціями багатьох окремих учасників, або тендер, що проводиться шляхом вибору найкращої пропозиції. Найцікавішим є тлумачення вітчизняного науковця, Смиричинського В.В., яке користується англomовним еквівалентом: прок'юремент – конкурентна система закупівлі продукції в ринковій економіці [4]. Також можна виділити класифікацію державних закупівель за способом їх організації – а саме, централізована, децентралізована та змішана моделі. При централізованій моделі, забезпечується окремий централізований орган, що займається закупівлями. Він займається обсягом продукції та переліком замовників на нього. Децентралізована модель

побудована так, що весь процес закупівлі здійснюється під контролем відповідальних за державних коштів. Змішана модель утворилася в результаті поєднання централізованої та децентралізованої моделі[4].

1.2. Методологія здійснення публічних закупівель

Найчастіше, коли мова йде про закупівлі, мається на увазі тендерний процес, він є одним з декількох етапів закупівельного процесу. Всі етапи закупівлі формують загальний закупівельний цикл, що складається з:

1) Попереднього визначення потреб, на основі яких будуть проводитися закупки. Цей етап проводиться повз системи і включає найбільше ризиків – зокрема, затвердження замовником сумнівних закупівель. Визначення потреб у неякісному та дорогому непотрібному товарі не є прямим свідченням корупції, але має негативний вплив на закупівлі, тому хибне виділення потреб призводить до неефективного використання коштів. Потреби замовника формуються та записують річний план, який затверджує Замовник завчасно. Публічні закупівлі повинні здійснюватися відповідно до затвердженого плану. Якщо Замовник з часом розуміє, що є потреба, яка не була передбачена, то необхідно внести зміни до річного плану закупівель. Закупівлі, які не були внесені замовником в річний план є порушенням.

2) Предмет закупівлі. Відповідно до потреби замовника на рік, УО повинна правильно визначити предмет закупівлі, оскільки це є однією з основних моментів при опублікуванні закупівлі. Для зручності поділу УО використовують CPV-код. CPV- код є єдиним закупівельним словником, у якому чітко сформовані товари, роботи та послуги. В Україні останньою версією такого словника є Державний Класифікатор:021:2015 [4], а також ще порядок визначення предмета закупівлі передбачено наказом Міністерства економіки України від 15.04.2020 р. № 708 (далі — Порядок № 708). Законом встановлено, що порушення порядку визначення предмета закупівлі тягнуть за собою накладення штрафу [6].

3) Вимоги до закупівлі. Замовник перш ніж оголосити закупівлю, повинен чітко прописати технічні характеристики до закупівлі, які будуть сформовані

в тендерній документації та додатку до нього суттєво, щоб на цій стадії були опрацьовані кваліфікаційні критерії, технічні вимоги предмету та вимога до учасників згідно потреби.

4) Підготувати план закупівель і кошторис для створення річного плану на наступний рік. Перед тим як замовник отримає кошти, він повинен заздалегідь подати заявку на бюджетні кошти, яка містить точний перелік вимог. Цей процес має здійснюватися одночасно. Підготовка річного плану повинна не тільки відображати всі нагальні потреби, а й відображати потреби, які можуть виникнути при реалізації цих нагальних потреб. Наприклад, купуючи конкретне обладнання в медичному закладі, необхідно заздалегідь проконсультуватися з продуктом, його аналогами, можливістю технології обслуговування. Якщо обладнання потребує частого технічного обслуговування, його слід включити в контракт і включити в його загальну вартість, щоб не мати можливості використовувати придбане обладнання через відсутність майбутнього бюджету на технічне обслуговування.

5) Вибір та впровадження процедур закупівлі. На цьому етапі йдеться про вибір замовником процедур закупівлі, які будуть здійснюватися відповідно до очікуваної вартості закупівлі – чи є вона конкурентоспроможною та чи потрібні додаткові етапи (наприклад, у конкурентній конкуренції) [7]. Особливу увагу необхідно приділити формуванню очікувань пропозиції, оскільки цей процес, як показує міжнародний досвід, зазвичай не регламентований. Деякі країни, зокрема Україна, довіряють клієнтам власне рішення щодо формування та розрахунку очікуваних цін. Як саме відбувався цей процес на місцях, наразі неясно. У разі недосконалого розрахунку ціни клієнтом є ймовірність того, що менеджер використає кошти конкретного об'єкта закупівлі неефективно і переплатить. На відміну від нерегульованих процесів ціноутворення та ціноутворення, країни, які використовують електронні системи, часто використовують електронні каталоги. Електронний каталог – це електронна база даних, що містить набір товарів і послуг, яка

містить детальну інформацію про товари та послуги, їх характеристики та приблизні ціни.

6) Розкриття пропозиції. На цьому етапі відомі учасники та їхні цінові рекомендації. Зазвичай уповноважена особа через відкриту базу даних та реєстрацій звіряє, чи перебувають учасники в процесі банкрутства чи банкрутства, а також чи заборонено їм брати участь у торгах через порушення законодавства, тощо

7) Визначити переможця торгів після проведення торгів. Відповідно до законодавства країни, в якій діє система, критерієм вибору переможця зазвичай є найнижча пропозиція. Однак під час закупівлі замовники можуть вказати нецінові критерії відбору не тільки для того, щоб переконатися, що вони вибирають найбільш рентабельну пропозицію, але й для того, щоб забезпечити вибір продукції найвищої якості, яка відповідає вимогам замовника.

8) Підписання договору. На цьому етапі замовник укладає договір з переможцем. Після того як УО підвантажить договір у системі та сформує звіт про проведення процедури, повинна потім передати у відділ бухгалтерам, які здійснюватимуть проплату. Після того, як договір буде виконаний уповноваженою особою, у системі формується звіт про виконання договору про закупівлю[2].

До надпорогових процедур включають відкриті торги, конкурентний діалог та переговори. Відкриті торги – це основний процес закупівлі. Конкурентний діалог – для складних тем закупівель (наприклад, консультаційні чи юридичні послуги), коли замовник не може заздалегідь визначити необхідні технічні та якісні вимоги до постачальника. Процес переговорів – клієнт укладає договір купівлі-продажу після переговорів з одним або кількома учасниками [2].

1.3. Архітектура електронної системи публічних закупівель

В систему електронних закупівель входять веб – портал (Центральна база даних) уповноваженого органу Prozorro, та комерційні авторизовані електронні

майданчики. Ця система забезпечує проведення процедур закупівель, створення, розміщення, та обмін інформацією, функціонування та документообіг між всіма ланками системи. [8].

Архітектура державних закупівель поділяється на такі складові:

Авторизований електронний майданчик – автоматизована система, яка постачає усі моменти під здійснення закупівлі під час її проведення в мережі.

Веб-портал закупівель- це єдине офіційне державне джерело інформації у мережі Інтернет, яка розповсюджує повідомлення про планові закупівлі за державні кошти.

Договір про закупівлю – договір між тим, хто оголосив закупівлю та переможцем, який відповідно до аукціону визнаний переможцем і підтвердив намір щодо підписання договору про закупівлю згідно тендерної документації.

Моніторинг закупівель – основний метод, що надає змогу постійного спостереження та аналізу всієї інформації, стосовно закупівлі на всіх стадіях процедури[4].

Електронна система закупівель (далі – система) – інформаційно-телекомунікаційна система, що допомагає здійснити процедуру закупівель, створити план або розмістити чи оприлюднити інформацію разом з документами в електронному вигляді, включивши майданчики електронні до складу якої входять веб-портал Уповноваженого органу.(стаття 1 Закону) [2].

Функція електронних майданчиків полягає в наданні доступу користувачам до системи. Для здійснення закупівель та участі в торгах замовники та учасники реєструються на електронних майданчиках. Замовник створює закупівлю на будь-якому електронному майданчику, попередньо зареєструвавшись на ньому. Після розміщення, закупівля автоматично дублюється на всіх інших майданчиках та в ЦБД [4].

Централізація потоків даних від усіх компонентів системи в ЦБД дозволяє всім користувачам системи взаємодіяти незалежно від торговельного майданчику, яким вони користуються; з іншого боку, єдина база спрощує доступ до даних про закупівлі, полегшуючи контроль з боку регулюючих

органів та громадськості. Існують дві версії модуля: публічний (вільний доступ) (<http://bi.prozorro.org>) і професійний (необхідна ліцензія для користування). Гібридний підхід (інтеграція декількох комерційних торгових майданчиків в електронну систему закупівель) має на меті створення конкуренція між майданчиками, що, як очікувалось творцями системи, має сприяти підвищенню якості наданих послуг[4].

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Мова йде про організовану процедуру між учасниками закупівлі стосовно поставки певного товару, послуги або виконання робіт. Потреби, на основі яких здійснюють закупівлі, а також формують на основі видатків та надходжень річний план щодо закупівель та кошторису до нього на певний рік, а також необхідний вибір конкретної процедури щодо потреб замовника, за якою буде уповноважено особа формувати закупівлю, обрання переможця після подання учасниками своїх пропозицій після чого підходить етап укладання договору та його повне виконання. Поширення ринку щодо закупівель шляхом використання інформаційних ресурсів, звітний процес та справедливий відбір переможця спонукає до якісної зміни всієї системи на У разі коли ми говоримо про складову електронної системи, необхідно враховувати всі елементи та складові реєстрації на електронних майданчиках, оприлюднення в системі закупівлі, запрошення постачальників, безпосереднє проведення закупівлі та подальше укладання договору.

Розділ 2

АНАЛІЗ МЕХАНІЗМУ ПРОВЕДЕННЯ ПУБЛІЧНИХ ЗСАКУПІВЕЛЬ ТОВАРІВ, РОБІТ І ПОСЛУГ

2.1. Нормативно-правові основи організації та проведення публічних закупівель

Прийнявши Закон України «Про публічні закупівлі», законотворці поклали на нього важливе завдання — забезпечити ефективне і прозоре проведення закупівель, створення конкурентного середовища у сфері 29 публічних закупівель, для того щоб замовники мали змогу проводити закупівлю товарів, робіт і послуг за бюджетні кошти та надходження в рамках правових та економічних засад, установлених Законом про публічні закупівлі - наділили контролюючими функціями у сфері державних закупівель відповідні державні органи [2]. Окрім цього, є ще й громадськість, яка отримала доступ до публічної інформації про витрачання бюджетних коштів і нині активно контролює державні закупівлі.

Іншою допоміжною нормативною базою, що регулює відносини у сфері державних закупівель є Закон України "Про Антимонопольний комітет України" , Закон України "Про запобігання корупції". А також Наказ Мінекономрозвитку України від 13.04.2016р. №680 «Про затвердження примірної тендерної документації». Також при здійсненні державних закупівель бюджетні установи сфери освіти і науки керуються: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 №166 "Про затвердження Порядку функціонування електронної системи закупівель та проведення авторизації електронних майданчиків", Наказ Мінекономіки від 19.11.2021 № 942 "Про внесення зміни до Примірної методики визначення вартості життєвого циклу", Наказ Мінекономіки від 08.06.2021 № 40 "Про затвердження Примірного положення про уповноважену особу" , Наказ Мінекономіки від 15.04.2020 № 708 "Про затвердження Порядку визначення предмета закупівлі" та наказ Міністерства економіки від 07.04.2020 р. № 649 «Про внесення змін до

Примірної методики визначення очікуваної вартості предмета закупівлі» тощо [9].

Проаналізовано основні нормативно-законодавчі акти України, що регулюють організацію та проведення публічних закупівель, та зроблено висновок, що Закон № 922, регулює в основному проведення процедур відбору постачальника. Таким чином, з часів розпаду СРСР та впродовж років незалежності України нормативно-правова база щодо публічних закупівель вдосконалювалася та приводилася у відповідність до міжнародних вимог. Однак в умовах сьогодення існують протиріччя та розбіжності між нормативно-43 правовими актами уповноважених органів різних рівнів, що здійснюють державне регулювання та контроль у цій сфері. Для успішної реалізації реформи у сфері публічних закупівель, на нашу думку, необхідно налагодити активний взаємозв'язок між замовниками, учасниками та електронними майданчиками як активними користувачами електронної системи закупівель, максимально спростити процедуру здійснення закупівель та звітування[2].

2.2.Механізм здійснення закупівлі на прикладі КНП «Обласний перинатальний центр» ЖОР

Щодо механізму організації закупівель за кошти спецфонду нсзу для потреб підприємства,тому необхідно виокремити процес побудови та здійснення закупівель.Планування закупівель в Україні здійснюється відповідно до норм Закону України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 р. № 922-VIII на підставі реальної потреби у товарах, роботах і послугах.Публічні закупівлі складають значну частину видатків підприємства, розмір якої залежить від подальших планових закупівель, які є складовою частиною річного плану, які оприлюднюються в електронній системі закупівель впродовж 5 робочих днів з моменту спланування річного плану та внесення змін до нього [2]. Потребами КНП «Обласний перинатальний центр» ЖОР є медичні матеріали та вироби медичного призначення, фармацевтична продукція, медичне обладнання,наркотичні засоби та прекурсори,а також продукти харчування,

засоби особистої гігієни, обладнання для анестезії та реанімації та лабораторні реактиви тощо.

Для 50 безпосереднього визначення очікувану вартість товару з масиву отриманих цінових давних зазвичай використовується формула середнього арифметичного значення: $OB = V * (Ц1 + \dots + Цк)/K$, де: OB – очікувана вартість товару; V – кількість (обсяг) товару, що закуповується; $Ц1, Цк$ – ціна отримана з публічних джерел інформації; K – кількість ціни одержаних з публічних джерел інформації. В разі використання цін минулих періодів, їх спочатку приводять до поточного рівня за формулою: $Цп = Цм.п. \times к.ц$, де: $Цп$ – ціна поточного періоду; $Цм.п.$ – ціна минулого періоду; $к.ц$ – коефіцієнт індексу цін за період від останньої закупівлі до розрахунку очікуваної ціни [9].

За Порядком № 454 предмет закупівлі лікарських засобів визначається: третьою цифрою класифікатора, затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку від 23.12.2015 № 1749 «Єдиний закупівельний словник (далі— Словник); міжнародною непатентованою назвою (МНН) препарату, вказаною у дужках[4]. При замовленні двох або більше найменувань необхідно вказувати МНН кожного із них окремо. Також можна визначити окремі частини предмету закупівлі лікарських засобів (лотів) за: МНН; формою випуску; дозуванням; об'ємом постачання; локалізацією постачання. Лот — це частина товару, послуг чи робіт, визначена замовником, процес закупівлі якої в межах єдиної процедури проходить через висування тендерних пропозицій або пропозицій на переговорах у разі закупівлі через переговори

Якщо під час закупівлі вказану суму не перевищено, дані про таку закупівлю зазначаються у додатку до річного плану закупівель. Оформлювати додаток потрібно відповідно до Наказу № 490, який також визначає, що замовник вносить дані до річного плану в електронній системі закупівель. У 4-му пункті річного плану є поле, у яке вносять коди найменування класифікаторів предмета закупівлі, якщо такі існують. Виходячи з того, що додаток замовник оформлює за тією ж формою, що і річний план, то він зобов'язаний у ньому також зазначати цю інформацію.

Предмет закупівлі лікарських засобів визначається за однаковими правилами, зазначеними у Законі № 922 та Порядку № 454 – і для допорогових, і для післяпорогових [10]. Коли мова йде про допорогову закупівлю, на замовника покладається обов'язок при визначенні предмету закупівлі вписувати в додаток до плану МНН кожного з ЛЗ. У Законі № 922 не має прямої вказівки на обов'язок зазначати МНН у специфікації до договору. Проте інші нормативно-правові акти визначають договір як укладений за умови погодження предмету договору. Йдеться про зазначення найменування товару, його якісних та кількісних характеристик. Саме тому рекомендовано вказувати у специфікації ту ж назву, яку зазначено у додатку[11].

Закон України «Про лікарські засоби» від 04.04.1996 № 123/96 (далі— Закон № 123/96) обмежує групу речовин, які можуть називатися лікарськими засобами. Справа у тому, що поняття, регламентоване цим законом, не збігається з ієрархічною структурою коду «33600000-6 Фармацевтична продукція» Словника класифікації предмету закупівлі лікарських засобів. У нього включено як лікарські засоби, так і товари, що ними є. Так, у тлумаченні Закону № 123/96, лікарським засобом є будь-який активний фармацевтичний інгредієнт або їх комбінація, що має властивості та призначений для терапії або попередження захворювань у людей, для запобігання вагітності, діагностики, відновлення, корекції чи зміни фізіологічних функцій у людини через фармакологічну, імунологічну чи метаболічну дію[11]. До групи лікарських засобів включено: активні фармацевтичні інгредієнти, нефасовану фармацевтичну продукцію; готові ЛЗ; гомеопатичні засоби; засоби, створені з метою ідентифікації збудників хвороб або для боротьби з ними чи паразитами; лікарські косметичні засоби; лікарські домішки до харчових продуктів.

Але лабораторні реактиви (реагенти) до цього переліку не включені, тому що є медичними виробами. З цієї причини предмет закупівлі має бути визначено відповідно до 2-го абзацу п. 2 р. II Порядку № 454. А саме: за пунктами 17 та 32 ч.1 ст. 1 Закону № 922 за четвертою цифрою Словника; із зазначенням у дужках конкретного найменування товару чи послуги.

Як видно з таблиці, для лабораторних реактивів предмет закупівлі матиме такий цифровий код: «33690000-3 Лікарські засоби різні». Слід наголосити, що лікарські засоби та лабораторні реактиви (реагенти) – два різні предмети закупівлі [10].

Уповноважена особа впродовж 5 робочих днів з дня отримання від Замовника заявки на проведення процедури закупівлі складає тендерну документацію. До тендерної документації обов'язково включається інформація, що міститься в заявці на проведення закупівлі та доданих до неї документах. Сформована тендерна документація затверджується рішенням УО. УО через авторизований електронний майданчик, на якому зареєстрована УО, оприлюднює в електронній системі закупівель відповідно до Порядку розіщення повідомлення щодо публічних закупівель, підтвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 11.06.2020 № 1082 [8].

Оприлюднення інформації про відкриті торги маж бути не пізніше ніж за 15 робочих днів до закінчення строку на подачу тендерної пропозиції, у разі коли вартість закупівлі не перебільшує кордони, визначені законом, та не пізніше 30 днів у разі перебільшення. [2].

У разі внесення змін до тендерної документації, такі зміни, розміщуються УО в електронній системі у вигляді нової редакції тендерної документації. Разом зі змінами тендерної документації в окремому документі УО оприлюднює перелік змін, що вносяться. Строк для подання пропозицій продовжується УО, отже для того, щоб внести зміни до тендерної документації, необхідно врахувати щоб до закінчення терміну подання пропозиції лишалося не менше 7 днів. Процедура закупівлі автоматично відміняється електронною системою закупівель у разі подання для участі у торгах не менше двох тендерних пропозицій.

Оцінювання тендерної пропозиції здійснюється автоматично системою електронною на основі критеріїв і методики оцінки, відображених у тендерній документації, крім інформації про ціну/приєднену ціну тендерної пропозиції.

Після оцінки тендерних пропозицій Уповноважена особа (далі-УО) переглядає чи відповідає пропозиція надана переможцем та обрана системою економічно вигідною на відповідність вимогам тендерної документації. Результати розгляду тендерних пропозицій учасників підтверджуються протоколом УО. Для перегляду тендерної пропозиції, УО надається 5 робочих днів з дня коли учасник вибраний найбільш економічно вигідним. Такий строк може бути продовжено до 20 робочих днів. УО повинна оприлюднити повідомлення про продовження строку протягом 1 дня з дня прийняття рішення. За результатами розгляду тендерних пропозицій, УО приймає рішення про відміну процедури закупівлі, у разі наявності підстав зазначених у статті 32 Закону[2]. Рішення про намір укласти договір приймається УО в день визначення переможцем учасника процедури. На протязі одного дня, коли УО прийняла рішення, то УО оприлюднює в електронній системі де зареєстровано повідомлення про намір укласти договір про закупівлю. Таке рішення оформлюється протоколом УО [7]. На підприємстві за 2019-2021 рр. було проведено 126 тендерів та 34 переговорних процедур.

2.3. Порядок та умови укладання договорів при закупівлі товарів, робіт і послуг КНП «Обласний перинатальний центр» ЖОР

Згідно з Законом України “Про публічні закупівлі” (далі - Закон) договір про закупівлю –це господарський договір, що укладається між замовником та учасником за підсумками проведеної процедури закупівлі або спрощеної закупівлі, що в подальшому зумовлює оплату наданих послуг, виконаних робіт або придбаного товару. Під час підготовки документів до проведення процедури, проект договору має бути сформований під час розробки тендерної документації. Відповідно до ст. 22 Закону тендерна документація має включати додаток проекту договору, де мають бути зазначена специфікація та поряжок змін умов договору. Тому звідси і випливає, що усі умови договору мають бути прописані під час розробки тендерної документації[2].

Під час складання проекту договору Уповноважена особа має підключити особу, яка по суті є замовником даного предмета закупівлі та яка подає клопотання щодо закупівлі певного товару чи послуги. Тому що договір повинен містити не лише інформацію щодо предмета закупівлі, ціни договору або порядку здійснення оплати тощо, але й такі конкретні умови, такі як поставка, термін придатності, пакування, маркування та підтвердження якості кожної номенклатури. Тому, для створення проекту договору важливо приєднати більшу кількість зацікавлених осіб закладу, але на практиці таке залучення рідко застосовується. Уповноважена особа відповідно до ч.1 ст.41 Закону укладає договір про закупівлю відповідно до норм Цивільного законодавства та Господарського, з урахуванням особливостей, визначених цим Законом. Тому проаналізуємо умови договору, які написано в обох Кодексах.

Відповідно до статті 638 Цивільного Кодексу України договір є укладеним, якщо дві сторони в належній формі досягли згоди з усіх істотних умов договору [12]. Із норм ст. 628 та 638 ЦК виходить, що: зміст договору формується з умов, тобто пунктів, серед яких є такі, що визначаються і погоджуються сторонами на власний розсуд, і такі, що є обов'язковими згідно з цивільним законодавством; для того щоб договір вважався укладеним, сторони мають досягти згоди з усіх його істотних умов; істотними умовами договору є: - умови щодо предмета договору; - умови, які визначено як істотні законом або які є необхідними для договорів даного виду; - усі інші умови, щодо яких має бути досягнуто згоди хоча б однієї зі сторін. Замовник повинен завжди пам'ятати про вимоги частини 4[12]. Замовник підписує з учасником договір про закупівлю, а учасник вважається переможцем спрощеної закупівлі не пізніше 20 днів з дня прийняття рішення про підписання пропонованого договору про закупівлю. У Законі також немає обмеження стосовно строку раніше за який не можна укласти договір. Тож Замовник може укласти договір, наприклад і на 3 день після повідомлення про намір укласти договір. Необхідно

оприлюднити в системі договір з усіма додатками до нього - протягом трьох робочих днів з дня його підписання[2].

Відкриті торги. При оприлюдненні процедури відкритих торгів Уповноважена особа має право підписати договір про не раніше ніж через 10 днів з дня формування в електронній системі закупівель повідомлення про намір укласти договір. Уповноважена особа, яка діє від імені Замовника складає договір про закупівлю з особою, яка визнана переможцем процедури закупівлі, протягом строку дії пропозиції, але не пізніше 20 днів з дня прийняття рішення про укладення договору згідно тендерної документації та ціни пропозиції учасника-переможця процедури закупівлі. У разі виправданої необхідності строк укладання договору може бути продовжений до 60 днів. Відповідно до ст. 10 Закону Замовник має оприлюднити договір про закупівлю з усіма додатками до нього - протягом 3 робочих днів з дня його підписання обома сторонами[2].

Переговорна процедура закупівлі. Уповноважена особа має право укласти договір про закупівлю провівши переговорну процедуру закупівлі не раніше ніж через 10 днів та 5 днів у разі застосування скороченої переговорної процедури з дня формування повідомлення про намір підписати договір, але не пізніше, ніж через 35 днів та (20 днів – скорочена переговорна процедура) з дня оприлюднення повідомлення про намір укласти договір. [2].

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

Механізм закупівель це система ProZorro , яка є електронною системою даних, де замовники оголошують закупувлі. Приєднатися до системи Прозоро можливо лише через один із комерційних електронних онлайнмайданчиків, які мають доступ до системи, на сьогодні налічується 12 майданчиків. У розділі чітко сформульована законодавча база, яка регулює процедуру здійснення закупівель. Важливим є висвітлення механізму здійснення публічних закупівель в медичній сфері на прикладі комунального некомерційного підприємства щодо

формування річного плану згідно потреб замовника та враховуючи видатки та визначення предмета закупівлі щодо конкретних товарів, робіт, послуг, а також виокремлено порядок визначення мнн для фармацевтичної продукції, порядок внесення змін та оприлюднення нової редакції тендерної документації в системі.

Слід звернути увагу на порядок оформлення договору між замовником та переможцем не порушуючи істотних умов договору та умов ,які оприлюдненні в документації.

Таким чином, правильне визначення предмета закупівлі для видатків за кошти підприємства, а також їх своєчасне та цільове використання здатні сприяти успішному соціально- економічному розвитку регіонів.

Розділ 3

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В УКРАЇНІ

3.1. Основні порушення при здійсненні закупівель

Найбільш розповсюдженими порушеннями у сфері публічних закупівель, які контролюються керівником, належать такі:

- укладання договору без проведення процедури закупівлі;
- уникнення процедури закупівлі шляхом розбивання загальної суми на менші частини;
- проведення закупівлі тільки в одного учасника без належного обґрунтування;
- підробка інформації, щоб провести процедуру;
- підробка протоколу розкриття пропозицій в період торгів для того, щоб зменшити ціну ;
- забезпечити умови для учасника, щоб визнати його переможцем шляхом зміни номенклатури закупівлі [13].
- Порушення в процесі державних закупівель переважно однотипні та систематичні, допускаючи порушення на всіх етапах процесу, від подачі заявки до підписання договору про закупівлю. Для деяких провайдерів краще узгодити ціни за одиницю продукції та розмір «відкату» з розпорядником державних коштів. Для цього в процесі торгів створюється фіктивне поле конкуренції, яке включає людей із родинними чи іншими стосунками. При цьому закупівельна ціна значно вище середньоринкової, а різницю стягують недобросовісні учасники та замовники процедур державних закупівель [14]

Як показують результати дослідження матеріалів та документів проведених закупівель, що забезпечуються за рахунок державних та місцевих бюджетів, неправомірне втручання посадових осіб у сферу публічних закупівель, формальне проведення торгів, ігнорування вимог Закону про закупівлю

породжує маніпуляції щодо коштів, що спонукає до великих втрат замовником своїх коштів і найбільш суттєвими є:

1. Замовником не було створено комітет з питань конкурсних торгів та не забезпечено його функціонування:

– відсутність наказу про створення тендерного комітету про створення комітету та певної кількості тендеровиків ;

– відсутність свідоцтва щодо проходження навчання або поглиблення знань шляхом додаткових курсів з питань організації та здійснення торгів[14];

2. Оформлення річного плану закупівель:

– заздалегідь формування плану закупівель на рік, його відповідність кошторису, плану використання державних коштів, фінансовому плану підприємства;

– правильне визначення предмету закупівлі та відповідності процедури згідно законодавства;

– розділення публічних закупівель на елементи шляхом уникнення проведення відкритих торгів;

3. Замовником порушено прозорість проведення закупівель шляхом оприлюднення недостовірної інформації.

4. Порушення, які допущені при складанні замовниками документації з конкурсних торгів:

– коли технічне завдання містить посилання на конкретну марку або фірму або конкретного виробника. Це є суттєвим порушенням що призводить до обмеження конкуренції учасників і не дає змоги раціонально використати державні кошти;

– коли уникають опис товару[14].

5. Коли замовником встановлюються умови щодо забезпечення пропозицій:

– відсутні вимоги щодо повернення забезпечення пропозиції[14].

5. При визначенні переможця за результатами оцінки:

- порушено строки прийняття замовником пропозиції проведених торгів або цінової пропозиції, яку обрано системою найбільш економічно вигідною за результатами аукціону;

- допущено до оцінки та прийнято пропозицію переможця, яка не відповідала вимогам документації та мала б бути відхиленою.

- прийнято пропозицію учасника – переможця за лотом, за яким замовник відхилив пропозицію цього учасника;

- прийнято пропозицію переможця на підставі оцінки пропозицій, яка суперечила методиці, визначеній у тендерній документації.

6. Якщо при укладенні договору про закупівлю порушені строки підписання договору з переможцем процедури закупівлі[15].

Загалом, слід відзначити тенденцію до зменшення кількості вище зазначених порушень у зв'язку з розвитком системи публічних закупівель, а також підвищити професійний рівень спеціалістами.

Перелік порушень:

- здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг за бюджетні кошти без проведення відповідних процедур передбачених законодавством;

- проведення закупівлі шляхом недотримання законодавства про публічні закупівлі товарів, робіт і послуг за бюджетні кошти, а також підготовка документації з порушенням законодавства у сфері публічних закупівель;

- підписання з переможцем договір про закупівлю за державні кошти за ціновою політикою та кількістю, яка суперечить вимогам документації;

- уникнення оприлюднення інформації в електронній системі, що передбачено законом [16].

Однією з причин неефективного використання бюджетних коштів у сфері публічних закупівель є також відсутність достатніх знань і досвіду роботи працівників. Через недостатню кількість знань та нормативно-правової бази в сфері публічних закупівель часто допускаються помилки в проведенні закупівель[16].

Наслідками таких порушень є штрафні санкції з боку контролюючих органів, зняття з посад, обвинувачувальні вироки, а також збитки, які отримує держава.

3.2. Основні напрями вдосконалення державного регулювання сфери публічних закупівель

Суспільство та уряд повинні контролювати, як контролюються товари, роботи та послуги. Послуги закуповують державні органи та місцеві органи влади Автономія за рахунок бюджету, навіщо ці товари та послуги. Вважається необхідною для суспільних потреб, це загальна вартість Процедури закупівель та інших товарів і послуг. Для досягнення цих результатів має бути прозорим і зрозумілим Структурований, комплексний економічний аналіз та моніторинг Функціонування системи державних закупівель. Основними перевагами цього методу є ефективне планування та використання коштів та час, прозорість та відкритість, простота використання, як для Постачальники так замовникк, а також доступ З будь-якої точки країни в систему без зайвих документів [17].

На мою думку, в першу чергу необхідно звернути увагу на розвиток професійної системи та професійної підготовки спеціалістів із закупівель. Це є одним із важливих напрямів спеціалізації у сфері державних закупівель. Відсутність професійної організації закупівель призвело до таких проблем, як відсутність знань і практичних навичок у застосуванні законодавства у сфері державних закупівель, відсутність мотивації в роботі та отриманні знань.

Застосування системи електронних закупівель має позитивний та економічний вплив на державу та забезпечує дотримання принципів максимальної економії, відкритості та прозорості на всіх етапах закупівель та закупівель [18]. Аналіз української системи державних закупівель може запропонувати можливі вектори її розвитку, зокрема:

- удосконалення законодавчої системи, що регулює проведення тендерів;
- контроль за розвитком конкуренції з боку державних інституцій;
- встановлення виробників і споживачів під державними органами. та монополія ринку;

-забезпечити систему державних закупівель кваліфікованими та добре оплачуваними кадрами ;

-запровадити відкритий довідник – у формі створення місцевих асоціацій, спілок, асоціацій та виробників, а також створення асоціацій та споживачів споживчих товарів, Сприяти розвитку громадського антимонопольного руху.

Взагалі, застосування системи електронних закупівель має позитивний та економічний вплив на державу та забезпечує дотримання принципів максимальної економії, відкритості та прозорості на всіх етапах закупівель та сприяє подоланню корупції. Подальша модернізація української системи державних закупівель і надалі сприятиме [19]:

1. Поліпшенню конкурентних умов на українському ринку державних замовлень, покращенню рівня законності договорів та запровадженню угод;

2. Вибору успішних договорів. учасники торгів у державних закупівлях та закупівлях.

3. Зменшити випадки корупції при укладанні державних контрактів шляхом посилення добросовісності та підзвітності українських органів державної влади.

4. Удосконалити систему управління державними фінансами, в тому числі скоротити надмірне витрачання державних коштів

5. Зміцнення позицій України на міжнародному рівні шляхом виконання міжнародних зобов'язань (особливо перед міжнародними торговими партнерами, донорами та кредиторами)

6. Тим самим підвищення конкурентоспроможності та експортного потенціалу українських підприємств на міжнародному ринку.

Згідно з модулем Common Analysis [20], від 10% до 15% всіх оголошених покупок скасовуються, залежно від сектора. Для зменшення кількості скасованих закупівель необхідно сформулювати типові положення (документи) торгів, сформулювати типові вимоги відповідно до кількісно-якісних характеристик закупівель, уточнити кваліфікаційні стандарти

учасників та інші вимоги (щоб не допустити необґрунтованого скасування закупівель). кваліфікація учасника). Постачальник [17]. Багато заявок було скасовано через технічні помилки у створенні тендерної документації через низьку кваліфікацію покупця. Для вирішення цієї проблеми необхідно затвердити правила налагодження взаємодії між підрозділами інституційної структури, розібратися зі спеціалізацією працівників, створити єдину процедуру закупівлі, яка чітко визначатиме процес закупівлі. Законопроект 8265, про який вже говорилося вище, передбачає внесення змін, які дозволяють замовникам протягом 24 годин виправляти наявні технічні помилки без необхідності скасування процедури та повторного оголошення, що потребує додаткового часу. Можливість коригувати інформацію на етапі до дедлайну дуже підходить, оскільки це значно спростить життя клієнта [21, с. 235].

3.3. Антикорупційна політика ДП "Медичні закупівлі"

ДП «Медзакупівлі України» змінює правила гри в сфері медичних закупівель в Україні. Саме тому вони ретельно перевіряємо кожного постачальника, із яким плануємо заключити договори, на відповідність критеріям доброчесності. Одне із ключових завдань державного підприємства «Медичні закупівлі України» – забезпечення прозорих та ефективних закупівель лікарських засобів та медичних виробів. Виконання вказаного завдання стало можливим, зокрема, через запровадження комплексу антикорупційних інструментів, які стали основою антикорупційної політики підприємства. Відповідно до наказу підприємства від 15.11.2020 № 111-ОД у структурі підприємства утворений Сектор з питань антикорупційної діяльності та комплаєнс[22].

З метою мінімізації корупційних ризиків, розроблені критерії доброчесності постачальників в рамках закупівель COVID-19, оскільки вказані закупівлі виведено з-під дії Закону України «Про публічні закупівлі». Уповноваженим проведено перевірку факту своєчасності подання декларацій,

на виконання пункту 4 Порядку перевірки факту подання суб'єктами декларування декларацій відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» та повідомлення НАЗК про випадки неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій, затвердженого Рішенням НАЗК від 06.09.2016 № 19, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15.11.2016 за № 1479/29609. Результати перевірки 05.06.2020 надані генеральному директору підприємства для вжиття відповідних заходів реагування. Сектор з питань антикорупційної діяльності та комплаєнс забезпечено функціональними та організаційними інструментами, що дозволяють ефективно виконувати поставлені завдання. Враховуючи орієнтовні закупівельні обсяги роботи, а також з метою мінімізації корупційних ризиків у підприємстві надаються наступні рекомендації [23].

- Збільшити штатну чисельність Сектору з метою оптимізації навантаження та підвищення ефективності роботи;
- Забезпечити фінансування додаткових заходів контролю за доброчесністю працівників підприємства (поліграфічне дослідження);
- Залучати працівників Сектору до виробничих нарад, пов'язаних із фінансово-бюджетними питаннями, проблемними питаннями управління договорами, розробки проектів договорів про закупівлю;
- Забезпечити підвищення кваліфікації Сектору за напрямками «Ризикменеджмент», «Compliance», «Фінансова звітність», «Захист інформації та персональних даних»; Провести оцінку внутрішніх бізнес-процесів, їх опис та чітку регламентацію у відповідних процедурах;
- Сприяти в отриманні міжнародного досвіду щодо протидії корупції та неетичній поведінці у закупівельній сфері.

Таким чином, станом на сьогодні ДП «Медакупівлі України» забезпечило створення та функціонування антикорупційного підрозділу, а також розробило ключові внутрішні процедури у цій сфері. [24].

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

Ефективність функціонування системи державних закупівель суттєво впливляє на всі сторони життєдіяльності світу. Головною метою є боротьба з корупцією в кожному регіоні та економією коштів, для чого і було створено систему прозоро. Сучасне бачення проблем і перспектив організації в установах державного сектору економіки дає можливість раціонально організувати їх діяльність, при цьому потреба комплексних досліджень вищевказаних питань актуальності не втрачає, оскільки в державному секторі передбачається широкий спектр завдань із наближення його до міжнародних стандартів.

ВИСНОВКИ

Суттєвим аспектом розвитку державних закупівель є законодавче забезпечення ефективного використання державних коштів. Регулювання прогалин законодавства в сфері публічних закупівель здатне подолати всі допущені прогалини шляхом регулювання відносин державою. Під час дослідження механізму державного регулювання сфери публічних закупівель в роботі були виконані всі вищезазначені завдання:

1. Розглянуто теоретичні основи публічних закупівель в умовах інформаційного суспільства.
2. Було проаналізовано методологію за якою замовник здійснює закупівлі. Необхідно правильно обирати процедуру закупівлі згідно потреби, за якою уповноважена особа буде формувати закупівлю, обрання переможця після подання учасниками своїх пропозицій після чого укласти договір, а також слід звернути увагу, як потрібно формувати на основі видатків та надходжень річний план щодо закупівель та кошторису до нього на певний рік, етап укладання договору та його повне виконання.
3. Говорячи про архітектуру системи електронних закупівель, ми маємо на увазі компоненти електронної системи, зокрема попередню кваліфікацію або реєстрацію контрагентів на електронному майданчику, публічні закупівлі, запрошення потенційних постачальників, прямі закупівлі та подальше підписання контрактів. За допомогою цієї автоматизації системи та її переведення в публічну площину тендерний процес здійснюється за затвердженими правилами гри, а вся інформація про закупівлю та її процес є відкритою для громадськості.
4. Проаналізовано основні, допоміжні та додаткові нормативно-законодавчі акти України, що регулюють організацію та проведення публічних закупівель, та зроблено висновок, про що Закон № 922, регулює в основному проведення процедур відбору постачальника. Для успішної реалізації реформи у сфері

публічних закупівель, на мою думку, необхідно вдосконалити законодавство, та звернути увагу на прогалини.

5. Важливим є висвітлення механізму здійснення публічних закупівель в медичній сфері на прикладі ,як УО комунального некомерційного підприємства здійснює порядок проведення закупівель, а також формує річний план згідно потреб замовника та враховуючи видатки та визначення предмета закупівлі щодо конкретних товарів, робіт, послуг, а також виокремлено порядок визначення мнн для фармацевтичної продукції, порядок внесення змін та оприлюднення нової редакції тендерної документації в системі.

6.Замовнику необхідно подбати про те, щоб умови договору були прозорими та такими, які реально можна виконати, інакше учасник матиме привід для їх оскарження. І надто важливо для замовника заздалегідь ретельно продумати, які саме умови є істотними. Адже їх не можна буде змінити після підписання договору сторонами й до його остаточного виконання. Слід звернути увагу на порядок оформлення договору між замовником та переможцем не порушуючи істотних умов договору та умов ,які оприлюдненні в документації. Важливим моментом є те, що замовник має контролювати процес оприлюднення договору про закупівлю з усіма додатками до нього - протягом 3 робочих днів з дня його підписання обома сторонами і не важливо яка процедура чи це стосується відкритих торгів,спрощеної закупівлі або закупівлі без використання електронної системи, тобто терміни однакові.

7. Наслідками порушень законодавства є штрафні санкції з боку контролюючих органів, зняття з посад, обвинувачувальні вироки, а також збитки, які отримує держава.Якщо прибрати усі порушення у роботі уповноважених осіб, тоді буде менше порушень та ефективна праця буде спостерігатися.

8. Ефективність функціонування системи державних закупівель суттєво впливне на всі сторони життєдіяльності світу. Головною метою є боротьба з корупцією в кожному регіоні та економією коштів, для чого і було створено

систему прозоро. А також необхідно покращити роботу системи закупівель для якісного функціонування.

9. ДП «Медзакупівлі України» змінює правила гри в сфері медичних закупівель в Україні. Саме тому вони ретельно перевіряємо кожного постачальника, із яким плануємо заключити договори, на відповідність критеріям доброчесності. ДП «Медакупівлі України» забезпечило створення та функціонування антикорупційного підрозділу, а також розробило ключові внутрішні процедури у цій сфері. Проведено антикорупційну експертизу 400 проектів договорів, які укладено за результатами закупівель.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Загорський В. С. Модель ефективної комунікації у сфері публічного управління та адміністрування, структурно-функціональний аспект. *«Демократичне врядування»*. 2016.-Вип.16/17 С. 5-6
2. Про публічні закупівлі: Закон України від 25.12.2015 р. № 922-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text> (дата звернення : 15.12.2021)
3. Науменко С.М. Система тендерних закупівель :теоретико-методологічні підходи до дефініції і класифікації . *Теоретичні практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності* .2014.Вип 1(2). С.242-247

4. Куц А.Р. Переведення закупівель в електронний формат як ефективний інструмент боротьби з корупцією». *Науково-дослідна робота на Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт з галузі знань і студентських робіт «Публічне управління та адміністрування»* .2018.- Київ URL: http://ktpu.kpi.ua/wp-content/uploads/2017/02/Kuts_Publichni-zakupivli.pdf (дата звернення : 18.12.2021)
5. Про затвердження національного класифікатора України ДК 021:2015 та скасування національного класифікатора України ДК 021:2017: наказ від 23.12.2015 р. № 1749 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1749731-15#Text> (дата звернення: 05.01.2022)
6. Про затвердження Порядку визначення предмета закупівлі : наказ від 15.04.2020 р. № 708 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0500-20#Text> (дата звернення: 02.01.2022)
7. Левон С.Б.Управління системою публічних закупівель : досвід ЄС та практика в Україні. *Вісник НАДУ.Серія: Державне управління.*2019.№.1.С.47-52
8. Професійний модуль аналітики bipro.prozorro.org.ua URL: <https://infobox.prozorro.org/articles/osnovni-mozhливosti-bipro-profesiynogo-modulyu-analitiki> (дата звернення : 10.012.2021)
9. Про затвердження примірної методики визначення очікуваної вартості предмета закупівлі :наказ від 18.02.2020. №275 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0275915-20#Text> (дата звернення: 05.01.2022)
- 10 Про внесення змін до наказу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України України від 15.09.2020.№ 709 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0497-20#Text> (дата звернення: 05.01.2022)
- 11 Про лікарські засоби : закон України від 04.04.1996. №123/96-ІР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/123/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 06.01.2022)

- 12 Цивільний кодекс України : кодекс України від 16.01.2003. № 435-IV
URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15/conv/page> (дата звернення : 08.01.2022)
- 13 Кравченко В.М., Сушицька І.Г., Теленкова Д.Г.Формалізація процедур в системі публічних закупівель PROZORRO.*Економіка і організація управління*.2018.С.24-33
- 14 Нижник Н.М. Найчастіші порушення законодавства у сфері публічних закупівель. *Механізм управління розвитком територій: зб.наук.пр. учасн. III Міжнар.наук.-практ.конф.*Житомир: Поліський національний університет, 2021.С.242-245
- 15 Гальчинський Л.Ю. Оцінка функціонування електронної системи «Prozorro». *Актуальність проблеми економіки та управління:зб.наук.пр.мол.вчен.*2017. Вип.11.С.2-4
- 16 Дмитренко Г.В. До проблем у системі державного управління тендерних закупівель в контексті фінансового контролю .*Інвестиції : практика та досвід* .2010.№3.С.60-62 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2010_3_17 (дата звернення: 09.01.2022)
- 17 Івашук Ю.П. Чинники виникнення та шляхи мінімізації корупції в секторі державних закупівель (на прикладі України) .*Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. 2014.Вип. 1 (1). С.285-291
- 18 .Кулак Н.В. Передумови вдосконалення системи державних закупівель шляхом створення електронної системи торгів. *Наукові розвідки з державного та муніципального управління*.2014.Вип.2.С.274-282
- 19 .Нижник Н.М.Поняття та особливості правового регулювання публічних закупівель.*Інструменти і практики публічного управління в контексті децентралізації.Матеріали III Міжнародної науковопрактичної конференції (м.Житомир 23 червня 2021 р.)* Житомир: Поліський національний університет, 2021.С.356-359

- 20 Telgen J. Purchasing Practices in Dutch Municipalities / J. Telgen // International Journal of Purchasing and Materials Management. – 1998. – №2. – P.15-25
- 21 Морозов, В. В. Основи закупівель товарів, робіт та послуг в проектах : (Тендерні процедури та контракти):. Київ: Таксон: навч. посіб., 2003. с.744
- 22 Слободяник А.М. Принципи електронізації публічних закупівель. *Український журнал прикладної економіки*.Т.4,№3.С.273-281
- 23 Про запобігання корупції: закон України від 14.10.2014 р.№1700-VII URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18> (дата звернення 12.01.2022)
- 24 Душенька І.І. Перспективи ринку публічних закупівель Європейського Союзу у контексті входу підприємств на нові ринки збуту. *Актуальні проблеми економіки і управління*.2018.№12.С.15-19
- 25 Міняйло В.П. Методологічні засади контролю закупівель товарів,робіт і послуг. *Бізнес Інформ*,2013.№9.С190-196 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2013_9_32
- 26 Здирко Н. Державне регулювання та контроль у сфері публічних закупівель. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*.2019.№3-4.С.79-82
- 27 Моніторинговий портал публічних закупівель URL: <https://dozorro.org/> (дата звернення: 03.01.2022)
- 28 Олефір А.О. Проблеми публічних закупівель крізь призму європейського досвіду. *Теорія і практика правознавства*. 2017. № 1. С. 1-3 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tipp_2017_1_7.
- 29 Парафійник Н.І. Новітні інформаційно-комунікаційні технології як основа функціонування електронного врядування. *Гуманітарний часопис*,2016.№1.С.97-102
- 30 Риженко О.В. Стратегічні пріоритети сучасного розвитку електронного урядування в Україні. *Ефективність державного управління*.2015.№43.С.99-103

- 31 Бурак М.В. Корупційні ризики в державних оборонних закупівлях: шляхи мінімізації. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2019. № 2. С.103-115
- 32 Thompson M. Placing Knowledge Management in Context / M. Thompson, G. Walsham // *Journal of Management Studies*. – 2004. – №5. – P. 725-747
- 33 European Parliament Commission «Systems and e-Procurement - Improving Access and Transparency of Public Procurement». 2018. №3. – P. 72-74
- 34 Господарський кодекс України: кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 11.01.2022)
- 35 Система державних закупівель «ProZorro» URL: www.prozorro.gov.ua
- 36 Шатковський О. Організація державних закупівель у Швеції і Великобританії: уроки для України. *Вісник Тернопільської академії народного господарства*. 2008. № 2. С. 32–38.
- 37 Гризоглазов Д.В., Давидов І.А. Зарубіжний досвід здійснення державних закупівель. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. Випуск 19. Частина 1. 2016. С. 129–133
- 38 Муравйов В.І. Організаційно-правовий механізм реалізації Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом. *Право України : Юридичний журнал*. Київ : 2015. Вип. 8. с. 17–32.
- 39 Кошєєв В.А. Зарубіжний досвід замовлень для державних потреб. *Державні закупівлі України*. 2010. № 3. С. 29–30.
- 40 Бублій М.П. Міжнародний досвід організації та здійснення державних закупівель. *Теорія та практика державного управління*. 2011. № 3 (34) С.5-6